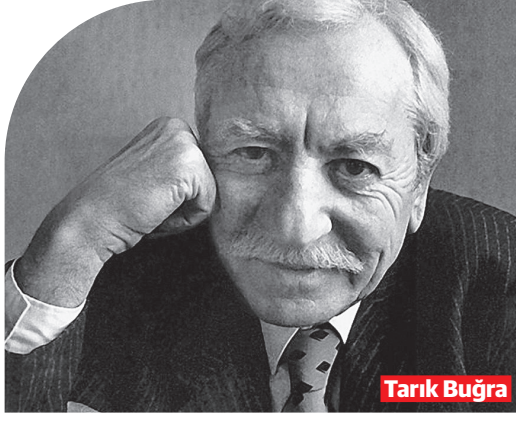

Tarık Buğra

Cengiz Dağcı

Peyami Safa

Nazan Bekiroğlu

Necip Fazıl Kısakürek

Mustafa Kutlu

DÜNYAYA Mustafa Kutlu, Tarık Buğra'yla AÇILIYORUZ

Necip Fazıl Kısakürek, Mustafa Kutlu, Peyami Safa, Tarık Buğra, Cengiz Dağcı, Bahadır Yenişehirlioğlu ve Nazan Bekiroğlu gibi birçok ismin kitapları 47 farklı ülkede 30 dile çevriliyor. Türkiye'nin küresel kültür markası olması için yola çıkan Introtema Telif Hakları ve Tercüme Ajansı Kurucusu Dr. Muhammed Ağırakça **“Daha önce Türk edebiyatı sadece belli dillere ve belli coğrafyalara çevrilmekteyken yeni dönem açılım sürecinde bu çevirinin ve gücün arttığını görüyoruz”** diyor.

Türk edebiyatı Cumhuriyet döneminden sonra dil ve alfabe değişimiyle beraber içine kapanık

bir şekilde büyümüş ve gelişmiş bir edebiyat olarak karşımıza çıkıyor. 1980'ler de sınırlı bazı eserlerimizin İngilizceye ve Fransızcaya çevrildiğini görüyoruz. Özellikle Türkiye'de Nazım Hikmet'in vermiş olduğu siyasi mücadeleyle beraber yurt dışına gitmesi, orada yaşamış olması bu nedenle eserlerinin

Dilber Dural

dilber.dural@yenisafak.com.tr

tercümesiyle beraber, Aziz Nesin'in de etki alanı üzerinde olması bu iki yazarımızın yurt dışında çok farklı dillere çevrildiğini görüyoruz. Ancak bu iki yazarımızın dışında Türk edebiyatının dünyaya açılımının temel noktalarında bir tanesinin Orhan Pamuk'un Nobel Edebiyat Ödülü'nü almasıyla gün yüzüne çıktığını görüyoruz. Zira Orhan Pamuk Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldıktan sonra dünyada gözler Türk edebiyatına çevrildi ve hemen akabinde de 2008 yılında ülkemizin Frankfurt Uluslararası Kitap Fuarı'nda onur konuklukları süreciyle beraber edebiyatımızın bir dışı açılım süreci başladı. Aynı yıl gelen Kültür Bakanlığımızın oluşturmuş olduğu Türk Kültür, Sanat ve Edebiyat Eserlerinin Dışa Açılımını Destekleme Projesi olarak TEDA'nın varlık göstermesi, hemen akabinde İstanbul'un kültür başkenti olması

Türk edebiyatının dünyada tanınması açısından büyük bir etki büyüttü ve ülkemiz kültürel dünyada bir sıçrama yapmış oldu. Bundan sonra Türkiye'de kurulan telif hakları ajansları ve yayınevleri bünyesinde telif hakları sorumlularının bulunması da bu açılımı destekledi. Türk edebiyatının dünyada tanıtımı adına beş yıl önce yola çıkan Akdem Telif Hakları Ajansı da bunlardan biri ve Akdem Ajans, yeni dönemde Introtema Telif Hakları ve Tercüme Ajansı

Dr. Muhammed Ağırakça

NECİP FAZIL'DAN MUSTAFA KUTLU'YA

Dr. Muhammed Ağırakça, Türk edebiyatının son dönemlerde Türkiye Basın Meslek Yayıncılar Birliği tarafından başlatılan uluslararası yayıncılık profesyonelleriyle buluşmalarıyla beraber Türkiye'de daha önce yurt dışında tanıtılmamış eserlerin farklı coğrafyalarda tanıtılmaya başlandığını

söylüyor. Bu bağlamda 7 yıldır içinde bulunduğu İstanbul Publishing Fellowships profesyonel yayıncı buluşmalarının dönüm noktası olduğunu söyleyen Ağırakça, Türk edebiyatının dünyadaki yayılımına büyük bir ivme kazandırdığını düşündüğünü dile getiriyor.

Ağırakça, Türk edebiyatından Necip Fazıl Kısakürek, Mustafa Kutlu, Peyami Safa, Tarık Buğra, Cengiz Dağcı, Nazan Bekiroğlu, Bahadır Yenişehirlioğlu, Melike Günyüz gibi birçok ismin

dünyaya açıldığını söylüyor. Son dönemlerde kişisel gelişim alanında vefatından sonra Doğan Cüceloğlu'nun kitaplarının uluslararası anlamda ivme kazandığını ifade eden Ağırakça, İlber Ortaylı'nın ise Türkiye'deki çalışmalarının ekran yüzünün dışında farklı coğrafyalarda farklı dillere çevrildiğini dile getiriyor. Ağırakça, sadece yazarlar bağlamında değil, karşı taraftaki yayınevleri bağlamında da olaylara baktıklarını dile getiriyor ve ekliyor: “Bugün dünyada ünlü olan HarperCollins Yayınlarının Peyami Safa'nın kitabını İspanyolcasını basması, Arap dünyasının en büyük yayınevlerinden olan Adab Yayınları'nın Elif Şafak kitaplarını basması, aynı şekilde, Mustafa Kutlu kitaplarını basması, genç yazarlarımızın eserlerinin farklı coğrafyalarda yer alması önemli. Zira daha önce Türk edebiyatı belli dillere ve belli coğrafyalara sadece çevrilmekteyken yeni dönem açılım sürecinde bu çevirinin ve gücün arttığını görüyoruz.”

EN ÇOK TELİF ALAN ÜLKE ARAP COĞRAFYASI

Türkiye'den en çok telif alan ülkeler arasında en büyük telif pazarının Arap coğrafyası olduğunu belirten Ağırakça, kültürel bir yaklaşmanın olduğunu söylüyor ve sözlerine şu şekilde devam ediyor: “Çocuk kitapları alırken Arap coğrafyası Türkiye'den almayı tercih ediyor. Çünkü Türkiye'de içerik ve resimler çok kaliteli. Bir anne figürünün kıyafetlerinden çocuğuyla olan temasının kitaba yansması kültürel yaklaşmayı sağlıyor. Yerde sofranın kurulması, masada duaların yapılması gibi dini ve kültürel öğeler çocuk kitaplarında ayrı bir unsur olarak karşımıza çıkıyor.”

Dizi ve sinema edebiyatı tetikliyor

47 farklı ülkede 30 ayrı dile telif sattıklarını dile getiriyor. Edebiyat olarak uluslararası kitap fuarlarında profesyonel buluşmalarda sunmuş olduğumuz kitap kadar karşı ülkelerdeki okuyucunun ilgisinin de edebi eseri seçerken önemli olduğunu ifade eden Ağırakça, Türkiye'nin dizi ve sinema sektöründeki gelişmelerin edebiyatı tetikleyen unsurlar olduğunu ifade ediyor ve ekliyor: “Ertuğrul dizisinin Arap dünyası başta olmak üzere dünyanın dört bir tarafında Pakistan, Özbekistan, Kazakistan ya da Latin Amerika'da yaygın olduğu dönemlerde insanlar gelip bizden Osmanlı Devleti ve kuruluşuyla ilgili kitaplar arıyor. Bu çocuk kitabı, yetişkin kitabı, araştırma kitabı olabiliyor. Yani dizi sektöründeki gelişmeler, ciddi anlamda bizi de etkiliyor ya da Türk aile yapısını anlatan dizilerin furcasında bile buna benzer kitapların aranması önem arz ediyor. Payitaht ikinci Abdülhamid dizisinin farklı dillere çevrilmesiyle beraber Abdülhamid ile ilgili kitaplarda ciddi bir çıkış yakalanıyor. Kültür dünyası bir dirsek teması içerisinde. Kültür dünyasının bu dirsek temasını sektörlerde birbirini desteklemeli. Rağbet edilen şeyler aslında sizin sunmuş olduğunuz kaliteli eserler. Coğrafyanın gündemi gibi konular üzerinden ilerliyor.”

Kudüs için Amerika'ya kafa tutan Kral: Faysal bin Abdülaziz

Faysal bin Abdülaziz, 1906 yılının Kasım ayında Riyad'da doğdu. Suudi Arabistan'ın kurucusu Abdülaziz bin

Suud'un üçüncü oğluydu. Küçük yaşta annesini kaybetti ve anne tarafından dedesi Abdullah bin Abdülkâtil'in emekleriyle büyüdü, hafızlığını ve geleneksel eğitimini de onun yanında tamamladı.

I. Dünya Savaşı sona erdikten sonra 13 yaşındayken babası tarafından İngilizleri ziyarette giden heyetle İngiltere'ye gönderildi. Burada kaldığı sürede özel dersler aldı ve İngilizce öğrendi. 1925 yılında Şerif Hüseyin'in yenilerek Hicaz bölgesinden çekilmesinin ardından 20 yaşında Hicaz Emiri oldu. Emirliği süresinde hac ve umre niyetiyle kutsal topraklara gelen dünyanın her köşesinden Müslümanın ihtiyaçlarını karşılamakla özel olarak ilgilendi ve çok farklı coğrafyalardan Müslümanları tanıma ve sorunları hakkında bilgi sahibi olma fırsatına sahip oldu. Bu kişilerin arasında Muhammed Esed ve Malcolm X gibi tanınmış isimler de vardı.

1930 yılında ülkesinin ilk Dış İşleri Bakanı olarak göreve başladı. Birleşmiş Milletler'in kuruluşunun ilan edildiği konferans dahil olmak üzere çok sayıda uluslararası toplantıda Suudi Arabistan'ı temsil etti. 1953 yılında babasının ölmesinin ardından abisi Suud bin Abdülaziz kral oldu ve Faysal bin Abdülaziz'e de Dış İşleri Bakanlığının yanında Başbakanlık görevi verildi. Abisinin kötü yönetimi sonucu ülkeyi ekonomik ve siyasi olarak çöküşe götürmesi nedeniyle aile meclisinin ortak kararıyla görevden azledilmesi üzerine 1964 yılında Suudi Arabistan Kralı oldu.

Dünya petrol rezervlerinin üçte ikisini ellerinde bulunduran 13 ülkenin bir araya gelerek oluşturduğu Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC)'nin kurulucuları arasında yer alan Faysal bin Abdülaziz, Arap Milliyetçiliği yerine İslam Birliğini savunan bir politika izledi. Altı Gün Savaşları olarak bilinen 1967 Arap-İsrail savaşında Arap İttifakının yenilmesi ve işgalin genişlemesi onun için en büyük sorunlardan biriydi. Bu sorunun zirve noktası ise 21 Ağustos 1969 günü Avustralya asıllı fanatik Yahudi Michael Dennis Rohan'ın Mescid-i Aksa içinde bulunan Kible Mescidini ateşe vermesi oldu. Yangında Kudüs Fatihî Selahattin Eyyubi'nin fetih sonrası yerleştirdiği ahşap minber yandı ve mescitte ağır hasar oluştu. Bu olay üzerine harekete geçen Kral Faysal, Suudi Arabistan liderliğinde İslam Konferansı Örgütü'nün kurulmasına önderlik etti.

Diğer Arap liderlerden ve kendi ülkesinin yöneticilerinden farklı şekilde İsrail'e olan tepkisini ve Mescid-i Aksa

konusundaki hassasiyetini her fırsatta dile getiren Kral Faysal, o günlerde yaptığı konuşmasında “Mukaddes Kuds-ü Şerif sizi çağırıyor. Mescid-i Aksa içinde bulunduğu zorluklardan kendisini kurtarmanız için bekliyor. Neden korkuyoruz? Bizi durduran nedir? Ölümünden mi korkuyoruz? Allah yolunda cihat ederek ölmekten şerefli

ve daha faziletli ölüm var mıdır? Ey Müslüman kardeşlerim, bizler bir diriliş arzuluyoruz. Onun adı İslam'dır. Ne ayrılıkçı ne kavmiyetçi ne de mezhepçi bir diriliş... Adı cihat olan Allah yolunda bir davanın dirilişi. Rabbime beni O'nun yolunda şehit olanlardan kılması için yalvarıyorum.

Eğer bana Mukaddes beldemizin uğrunda cihat etmeyi nasip etmeyecek ve onun kurtulduğunu bana göstermeyecekse beni bu dünyada bir an bile yaşatmasın” demişti.

6 Ekim 1973 günü işgal ettiği topraklardan çıkması için Mısır ve Suriye ittifakının İsrail'e saldırması üzerine başlayan Yom Kippur savaşında Amerika ve İngiltere başta olmak üzere Batılı ülkelerin İsrail'i desteklemesi üzerine Arap liderlerle görüşen Kral Faysal, İsrail destekçilerine petrol ambargosu başlattı. Bu ambargo sonrası büyük bir enerji krizi yaşandı ve dönemin Amerikan Dışişleri Bakanı Henry Kissinger, Kral Faysal'ı ziyaret etti. Anlaşma ve geri adım atma tekliflerini reddeden Faysal bin Abdülaziz, Kissinger'dan gelen ‘petrol kuyularınızı bombalayın’ tehdidi üzerine verdiği cevapla Amerika'ya kafa tutan ilk Arap lider olarak tarihe geçti. Faysal şöyle demişti: “Petrol kuyularını bombalayabilirsiniz, biz ve atalarımız hurma ve deve sütüyle yaşıyorduk; yine öyle yaşayabiliriz ama siz artık petrolsüz yaşamazsınız.”

Krallığı süresince Türkiye başta olmak üzere birçok İslam ülkesine ziyarette bulunan ve diplomatik ilişkilerin iyi olmadığı diğer Arap ülkeleriyle ilişkileri düzelterek İslam Birliğine hizmet eden Kral Faysal, Üsküdar doğumlu Çerkes asıllı bir Türk olan İffet Süneyyan Hanımla evliydi ve ondan Türkçe öğrenmişti.

Kral Faysal bin Abdülaziz, dünyada büyük ses getiren petrol ambargosu çıkışından 2 yıl sonra 25 Mart 1975 günü öğrenimini Amerika'da gören ve Amerika'dan yeni dönen yeğeni tarafından Riyad'daki sarayında başından vurularak öldürüldü. Kendi ismini taşıyan yeğeni Faysal bin Musad'ın akli dengesinin yerinde olmadığı iddia edilse de hastane raporuyla bu durumun yalanlanması ve tepkilerin dinmemesi üzerine idam edildi. Kral Faysal'ın ardından yerine kardeşi Halid bin Abdülaziz geçti ve Kral Faysal'ın imza attığı bütün dış politika hamleleri değiştirilerek bugünlere kadar gelindi.

Nuriye Çakmak Çelik

nuriye.cakmak@yenisafak.com.tr

